

Nieuwe autochtone zeevieren van de Nederlandse kust

B.G. Otten & W.F. Prud'homme van Reine (Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Postbus 9514, 2300 RA Leiden)

Attached benthic marine algae new to the Netherlands

Descriptions and illustrations are presented for attached benthic marine algae considered new to the Netherlands, viz. *Hincksia fuscata* var. *uber* and *Striaria attenuata*. The former taxon was extensively described by Kuckuck in 1961 as *Giffordia fuscata* var. *uber*. The new combination was necessary because the generic name *Giffordia* has been superseded by *Hincksia*.

Inleiding

Sinds het verschijnen van de uitgebreide flora van de Nederlandse zeevieren¹ zijn enkele nieuwe soorten autochtoon, d.w.z. vastzittend en niet slechts aangespoeld, in Nederland aangetroffen.^{2,3} Het huidige artikel vermeldt nog twee soorten. Het materiaal daarvan is opgenomen in het Rijksherbarium.

Waarnemingen en discussie

De nieuwe soorten zijn:

A. EEN KWASTWIER:

Hincksia fuscata (Zanardini) Silva var. ***uber*** (Kuckuck) Otten et Prud'homme van Reine, **comb. nov.**: Fig. 1.

Basionym: *Giffordia fuscata* (Zanardini) Kuckuck var. *uber* Kuckuck [Helgoländer Wissenschaftliche Meeresuntersuchungen 8 (1961) 142, fig. 15].

Planten monosifoon, draadvormig, sterk vertakt, tot 17 mm lang, lichtbruin.

Hoofdassen tot 50 µm in diameter, cellen (0,3–)0,8–2 maal zo lang als breed, grotendeels breder dan lang.

Vertakkingen van hoofdassen tegenoverstaand, zijtakjes van de laatste orde vaak onregelmatige aftakkend.

Basale delen van de hoofdassen ten dele bedekt door afdalende rhizoiden, welke zowel ontspruiten vanaf de eerste cellen van de lagere zijtakken als vanaf cellen van de hoofdassen.

Pluriloculaire sporangia ongesteeld, meestal tegenoverstaand en krommend naar de tak, soms tegenover zijtakjes en dikwijls in groepjes. Deze sporangia zijn ovaal tot cilindrisch, c. 60 × 20 µm. Andere voortplantingsorganen zijn niet waargenomen.

Er werd slechts één klein struikje van dit kwastwiertje gevonden op Japans bessenwier (*Sargassum muticum*) bij het Goessche Sas, Zuid-Beveland, 30 maart 1991.

Een vondst van deze soort (gedetermineerd als *Giffordia ovata*) wordt genoemd voor de haven van Oostende.⁴ Uitgebreide informatie (als *Giffordia fuscata* en variëteiten) wordt verstrekt door Kuckuck.⁵

N.B.: De geslachtsnaam *Giffordia* dient in alle gevallen vervangen te worden door *Hincksia*⁶, dit maakte de nieuwe combinatie noodzakelijk.

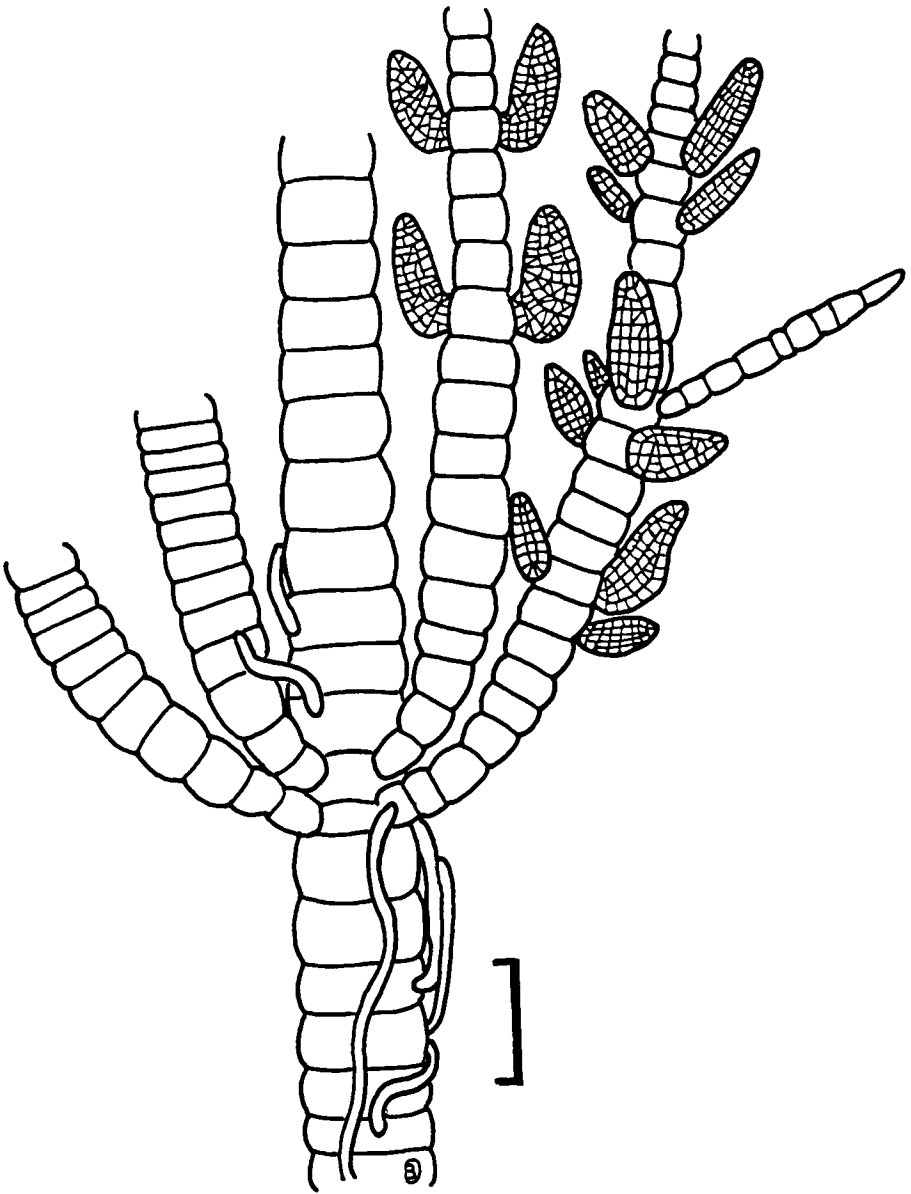

Fig. 1. *Hincksia fuscata*, detail met pluriloculaire sporangia en rhizoiden. Maatstreef = 50 μ m.

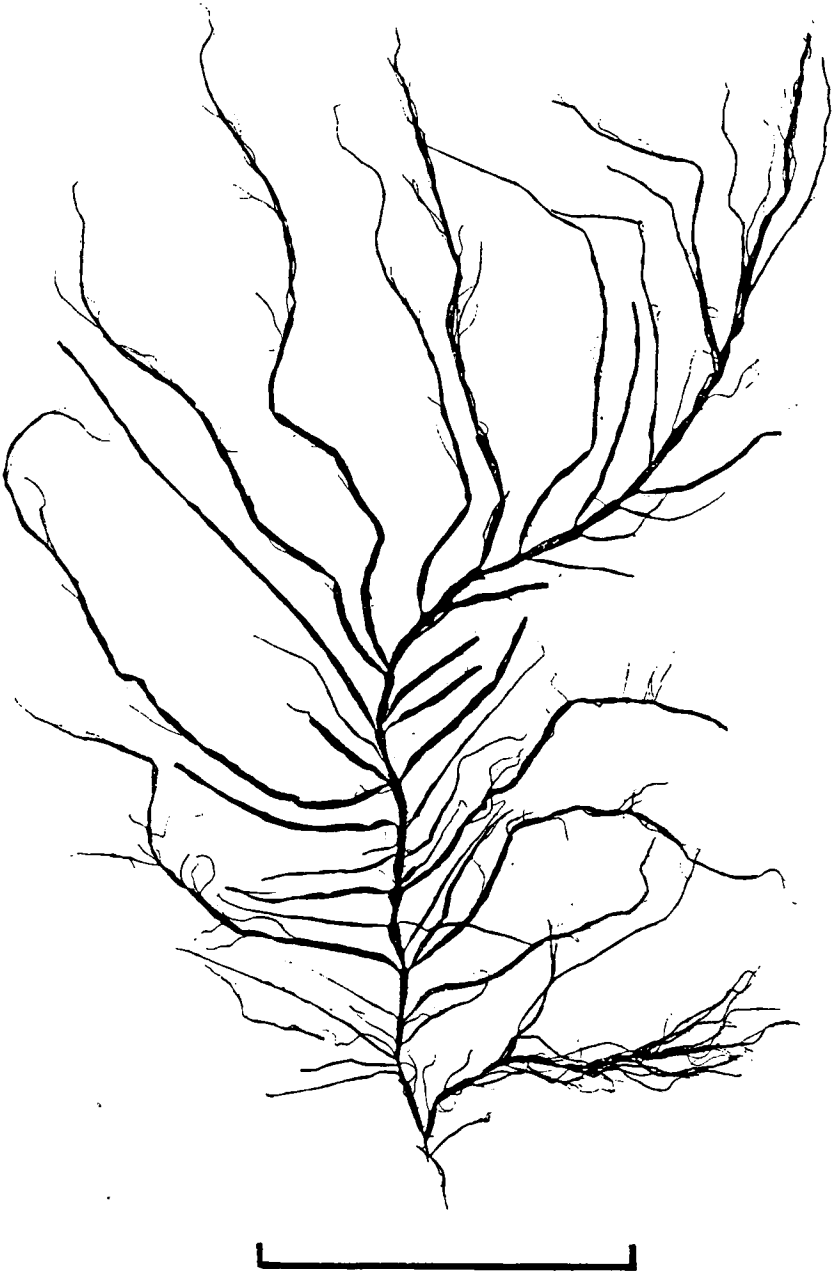

Fig. 2. *Striaria attenuata*, herbarium exemplaar. Maatstrep = 5 cm.

B. EEN RIMPELWIER:

Striaria attenuata (Greville) Greville: Fig. 2.

Planten slap, buisvormig, vertakt, tot 20 cm lang, groenachtig geelbruin. Hoofd-as versmallend aan beide einden, in het midden is de diameter 0,3–0,8 mm.

Zijtakken opvallend ingesnoerd aan de basis, uitlopend in een dunne draad aan het eind; meestal tegenoverstaand of in kransen. Zijtakken dicht bezet met aanzienlijk dunnere zijtakjes; ten dele tegenoverstaand, vaker onregelmatig aftakkend.

Thallus hol in de basale delen; hogerop met merg van grote, kleurloze cellen, omgeven door een laag van gekleurde rechthoekige schorscellen, tot 10–15 × 20 µm in bovenaanzicht.

Uniloculaire sporangia solitair of in groepjes, dikwijls in dwarsbanden die een gerimpeld aanzien aan de plant geven. Haren^{7 8} werden door ons niet waargenomen.

Sporangia zijn in bovenaanzicht rond voorzover zij in hun groei niet beperkt zijn door aangrenzende sporangia, tot 45 µm in diameter; zij steken halfbolvormig boven het oppervlak uit.

Groeit op stenen en hout op een diepte van 1–2 m bij Dreischor in het Grevelingenmeer, gevonden op 22 april 1990.

1. H. Stegenga & I. Mol, 1983. Flora van de Nederlandse zeewierien. Bibliotheek van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 33, Hoogwoud.
2. A. de Graaf, 1988. Over wierien gesproken. *Het Zee-aquarium* 38: 119, 200.
3. F. A. Perk, 1986. *Lomentaria clavellosa* (Turn.) Gaill. autochtoon in Nederland. *Het Zeepaard* 46: 50–53.
4. E. Coppejans & T. Beeckman, 1986. Zeewierengids voor de Belgische en Noordfranse kust, Deel IV. Nationale Plantentuin van België. Meise.
5. P. Kuckuck, 1961. *Ectocarpaceen-Studien*. VII. *Giffordia*. *Helgoländer Wissenschaftliche Meeresuntersuchungen* 8: 119–152.
6. P. C. Silva, 1987. Nomenclatural notes. In: P. C. Silva, E. G. Meñez & R. L. Moe, *Catalog of the benthic marine algae of the Philippines*. *Smithsonian Contributions to the Marine Sciences* 27: 127–1311.
7. L. Newton, 1931. *A handbook of the British seaweeds*. British Museum (Natural History), Londen.
8. H. B. S. Womersley, 1987. *The Marine Benthic Flora of Southern Australia, Part 2. Handbook of the Flora and Fauna of South Australia*, Adelaide.